

300.000 kippen in Groesbeekse legbatterij

Kippen ren!

Tekst: Mayke Kranenburg

In Groesbeek wordt al tien jaar strijd gevoerd over een illegale legbatterij waarin 300.000 kippen huizen. Een verslag over lokale politiek, stank, boze burgers en kippenleed. En: wat doe je met 300.000 kippen die dakloos dreigen te worden?

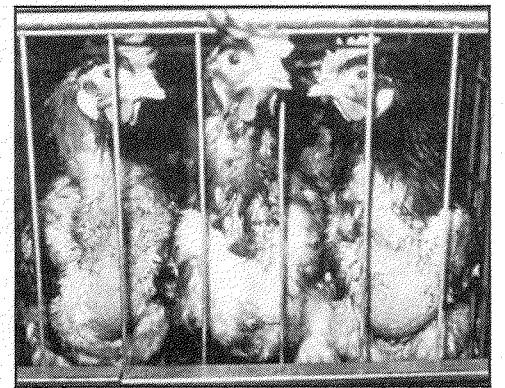
In de Aardman & Aardman film *Chicken Run* (2000) valt kip Babs flauw, komt bij en roept: "All me life flashed before me eyes! It was really boring." De geestige animatiefilm, over een groep kippen in het Engeland van de jaren 50 die plannen beraamt om aan hun treurige bestaan en angstaanjagende lot te ontsnappen, werd behalve door filmcritici ook door dierenrechten activisten bejubeld. Velen zeiden: had de film zich in een legbatterij afgespeeld, dan was het horror geweest. Niet lang na het uitkomen van de film startte stichting Wakker Dier een campagne tegen de legbatterij en kreeg het voor elkaar dat sinds 2004 geen supermarkt nog legbatterij-eieren verkoopt. Toch is de legbatterij

milieuvorwaarden voldoet. Bioloog Henny Brinkhof is bestuurslid van vereniging Werkgroep Milieubeheer Groesbeek (WMG) en vecht in die hoedanigheid de legbatterij aan. Zijn zucht verradt dat hij er wat mee van wordt: tien jaar is hij er al mee bezig. Hij vertelt dat de problemen begonnen in 1995, toen een kippenbedrijf met een vergunning voor 75.000 kippen naar achteren

van State vernietigde de milieuvergunning. Maar op dat moment, een jaar later, was Van Deurzen al begonnen met het plaatsen van kippen!" Het was niet de enige fout van de gemeente, vertelt de bioloog: "Van Deurzen bleek niet gebouwd te hebben volgens de bouwvergunning. Hij had brandveiligheidsvoorschriften genegeerd, een illegaal slaapvertrek in het gebouw gemaakt voor de Polen die voor hem werken, en een afwijkend ventilatiesysteem aangebracht. Toen de gemeente daar achter kwam vroeg hij een nieuwe bouwvergunning aan, maar de gemeente reageerde niet binnen de wettelijke termijn, waardoor de bouwvergunning van rechtswege verleend werd."

Hongeren

Het verhaal begint vanaf dat moment sinistere trekjes te krijgen. In april 2003 besluit de gemeente het kippenbedrijf te gedogen voor de termijn van een legcyclus (14 maanden). Van Deurzen past dan een omstreden, maar niet verboden truc toe: hij verlegt de legcyclus van zijn kippen door het toepassen van geforceerde rui. Dit is een hongermethode waarbij gedurende een aantal weken minder water en voedsel aan de kippen verstrekt wordt en de hoeveelheid licht wordt vermindert. De kippen denken dan dat het herfst is. Als de hoeveelheid voer, water en licht weer

wordt opgevoerd, wordt daarmee de lente gesimuleerd en gaan de kippen ruïen en weer eieren leggen. De verlenging van de legperiode geeft Van Deurzen tijd; tijd om met een milieueffect-rapportage te komen. Die wordt afgewezen, maar de gemeente blijft gedogen. In maart 2005 voert Van Deurzen zijn kippen af, om zijn stallen in april weer te vullen. Zonder milieuvergunning. Inmiddels spannen ook Wakker Dier en de Partij voor de Dieren procedures aan tegen het gedoogbeleid van de gemeente. De laatste geeft in april 2006 opnieuw een milieuvergunning af, die in november weer vernietigd wordt door de Raad van State. De milieuvergunning voldoet niet aan de eisen uit de Stankrichtlijn. De legbatterij ligt op 159

moest worden verplaatst, zodat de plaatselijke voetbalclub en discotheek konden uitbreiden. De gemeente verleende voor de nieuwe locatie een milieuvergunning voor het houden van 300.000 kippen: Brinkhof: "Bij dat aantal gingen ze de fout in. Maar de gemeente dacht: het wordt een 'Groen Label Stal', een stal met minder ammoniak uitstoot, dus de effecten op de omgeving zullen minder zijn. Maar minder ammoniak betekent niet minder stank!"

Over stank wordt veel geklaagd in Groesbeek. De voetbalclub heeft er last van, het nabij gelegen villapark en omwonenden. Fiets ik op een middag Groesbeek in, op geuronder-

Meer kippen dan er mensen in Utrecht wonen

hiermee niet uit ons land verdwenen. Wel werd vanuit Europese wetgeving besloten om per 1 januari 2003 de nieuwbouw van legbatterijen stop te zetten. Bestaande legbatterijen mogen nog tot 2012 opereren.

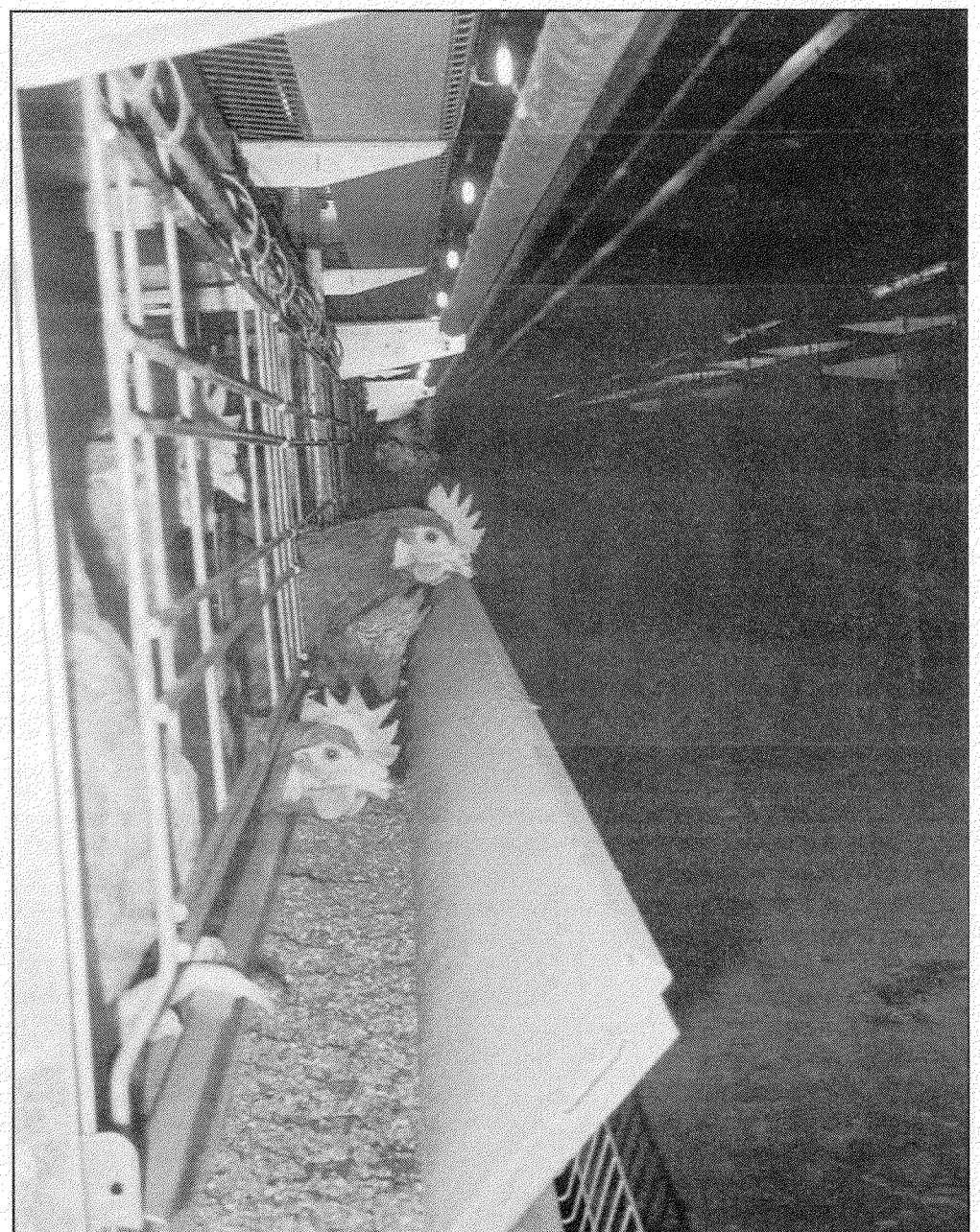
Vlagen kip

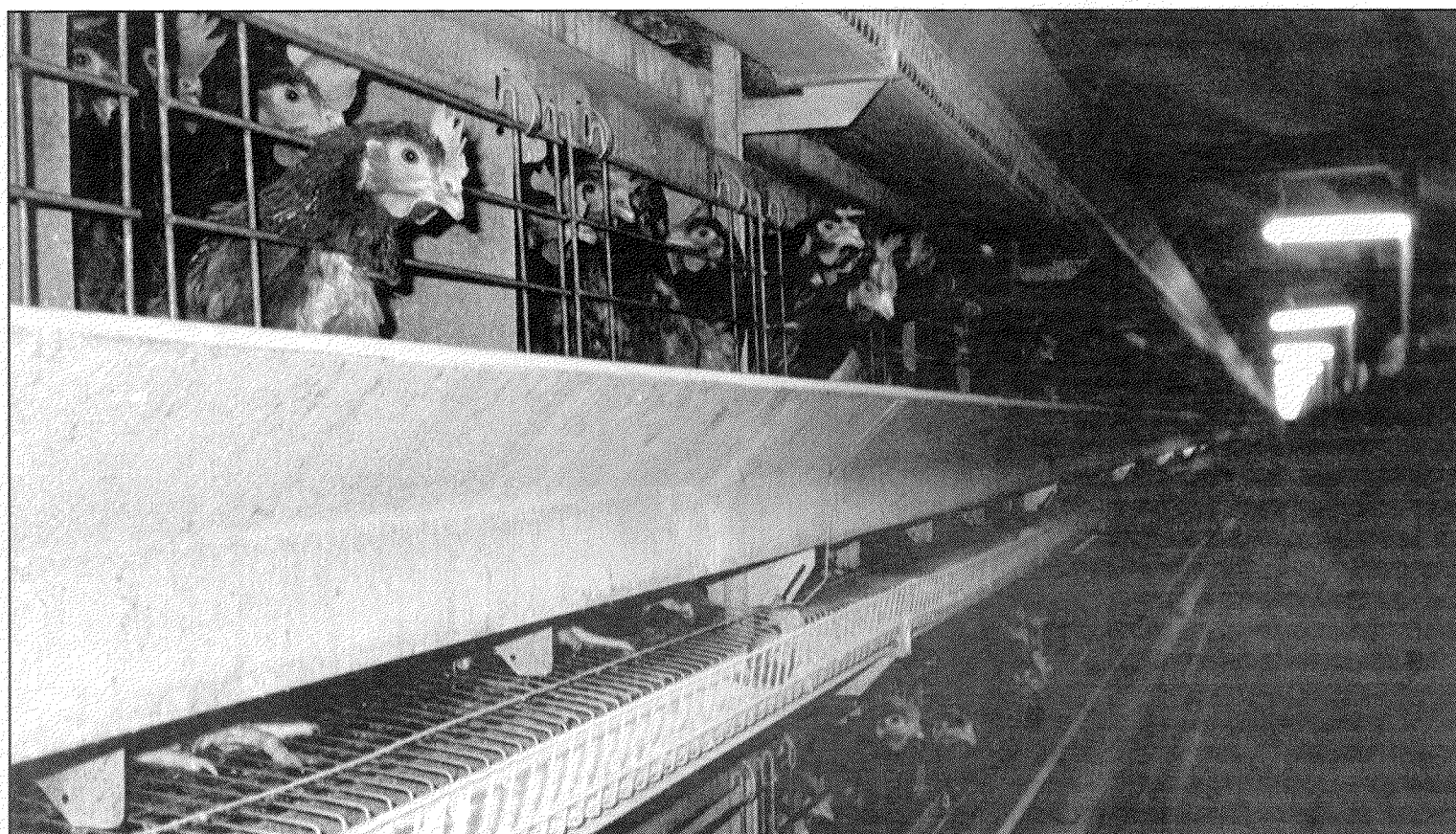
De grootste legbatterij van ons land staat in Groesbeek. 300.000 kippen huizen daar in vier enorme stallen, tussen de weilanden die grenzen aan het dorp. Het aantal van 300.000 kippen is moeilijk te bevatten; dat zijn meer kippen dan er mensen in Utrecht wonen.

Al jaren heerst er onrust over het pluimveebedrijf. Veel inwoners van Groesbeek, maar ook partijen van buitenaf, willen dat het bedrijf haar activiteiten stil legt. Er is grote kritiek op het gemeentebestuur dat het bedrijf gedooft zonder dat het aan vereiste

zoek, dan vang ik inderdaad in de richting van de legbatterij vlagen 'kip' op: de geur die een mengeling is van veertjes en kippenpoep. Hoewel geen aangenaam parfum is het voor mij niet een vervelende geur, maar voor wie er dag in, dag uit in leeft is de ervaring, zo blijkt, heel anders.

Tien jaar geleden kocht een nieuwe eigenaar, Van Deurzen, het bedrijf op. In november 2001 begon hij met de bouw op de nieuwe plek. De gemeente had hem naast een bouwvergunning ook een nieuwe milieuvergunning verleend omdat de oude niet meer geldig was. Die milieuvergunning was onterecht, zegt Brinkhof: "Wij zijn naar de Raad van State gestapt vanwege het ontbreken van een milieueffectrapportage. (Zo'n rapportage is wettelijk verplicht om vast te stellen wat de effecten op het milieu zijn, M.K.). De Raad

meter afstand van de tribune van de voetbalclub, terwijl de afstand wettelijk minstens 319 meter zou moeten bedragen. Toch krijgt Van Deurzen in 2007 een nieuwe milieuv vergunning van de gemeente Groesbeek.

Beu

Sjoerd van de Wouw van Wakker Dier, de organisatie die zich richt op het afschaffen van de bio-industrie, is het beu: "Wij hebben het gehad met de gemeente Groesbeek, die zich in alle bochten wringt om het bedrijf in stand te houden. We richten ons nu op de

rechter met een speedprocedure. Dit is al de derde zitting voor deze zaak. Wij hopen dat de rechter zo boos is, en dat de Raad van State zich zo geschofferd voelt door de gemeente, dat ze een ferme uitspraak doet." Van de Wouw heeft er vertrouwen in: "Mocht de gemeente weer doorgaan met gedogen, dan is het aan de overheid om op te treden. Zelfs boeren zijn tegen Van Deurzen's bedrijf. Er is een grote achterban die het beleid van de gemeente niet langer tolereert." Een telefoontje naar verantwoordelijk wethouder Thijssen verheldert het standpunt van

de gemeente. Die vindt dat de situatie van nu vergeleken moet worden met die van tien jaar geleden: "De ammoniakuitstoot van het vorige bedrijf was tien keer zo groot. De ommezwaai naar een nieuw bedrijf is dus goed voor het milieu geweest. Ook positief is dat het sportpark heeft kunnen uitbreiden. Nu wordt er gezegd dat het bedrijf te dicht op de tribunes van de voetbalclub ligt, terwijl het hier nou juist om verplaatst is, destijds. Wij hebben het gevoel dat Van Deurzen de dupe is van wisselende uitspraken." In de zitting die eind juni plaats vindt, gaat de wethouder

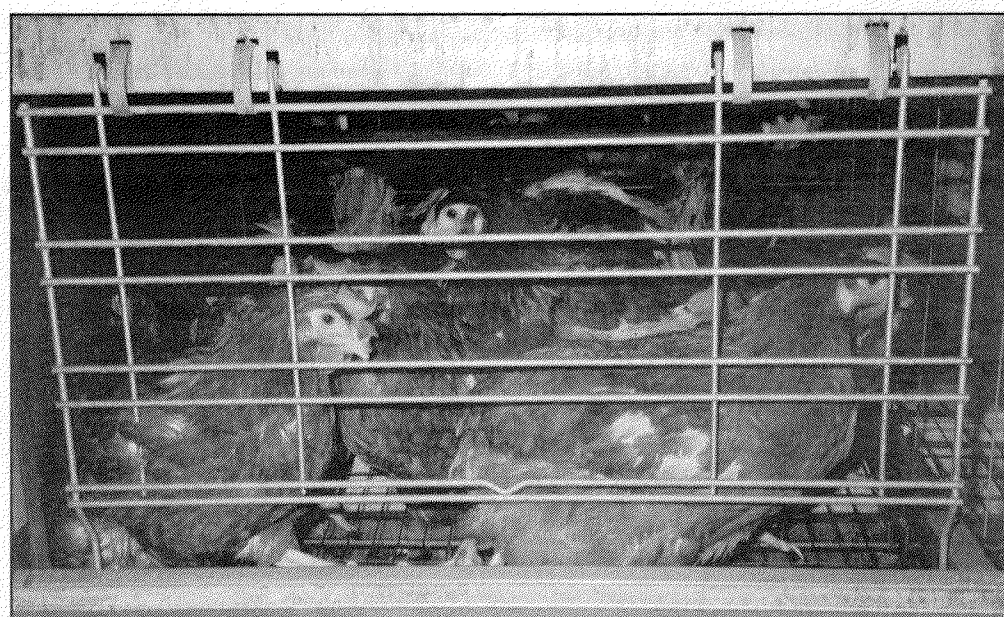
dit standpunt opnieuw naar voren brengen. Over wat er gaat gebeuren als de vergunning weer vernietigd wordt, wil hij niets kwijt: "Laten we eerst de uitspraak van de rechter afwachten."

Volgens Brinkhof van WMG heeft de gemeente geen been meer om op te staan: "Ze blijven met dezelfde motivering komen, die de Raad van State vervolgens neersabelt. Uiteindelijk zal de gemeente niet anders kunnen dan Van Deurzen de boel te laten sluiten. Maar ja, de schadeclaim die er ongetwijfeld zal komen, weerhoudt ze daar van." Brinkhof ziet nog een ander probleem: "Wat doe je met 300.000 kippen die in één keer dakloos worden? Van Deurzen zal die echt niet zelf afvoeren."

Stank voor dank

Stank voor de bewoners en leed voor de kippen; de vraag is hoe lang nog? Voor de kippen zal er in ieder geval geen Rocky zijn die ze komt redden. Na veertien maanden en 300 eieren (op een oppervlak van een A4tje) eindigen zij met geknakte vleugels in de slachterij. De eieren gaan naar Duitsland, waar de legbatterij verboden is, en naar de verwerkende industrie in Nederland. Verwerkt in koekjes, mayonaise en salades komen legbatterij-eieren zo toch weer in de supermarkten terecht.

"Keep pedalling. Paradise is in sight!" klinkt het als de kippen uit *Chicken Run* op weg zijn naar de vrijheid. Nog vijf jaar wachten voor het beter wordt voor de Nederlandse kip. Van Deurzen's kippen zijn dan al lang verwerkt in soep. En dat voor een dier waarvan Midas Dekkers zei dat het de productie pas begon te verhogen toen de mensen eieren onder haar kont vandaan begon te jatten. Stank voor dank, heet dat.

(B)Ruggespraak Bidprentje

door Eddy Brugman

Toch nog als een donderslag bij een al geruime tijd toenemende bewolking kwam het trieste bericht dat *Impuls* ter ziele is. U hebt hier het allerlaatste nummer onder ogen. Wat u nu leest is dus automatisch ook mijn laatste column. Mark (dat is onze hoofdredacteur zoals u weet) vroeg of we bij het schrijven van onze bijdrage deze keer - indien mogelijk - rekening wilden houden met de gewijzigde omstandigheden. Ik had werkelijk geen idee hoe ik dat moest doen, zo'n aangepaste tekst maken. Maar ik wilde hem natuurlijk ook op dit trieste moment niet in de steek laten.

Ik ging er heel diep over nadenken. Dat

leverde een aantal interessante, weinig vrolijke ideeën op waarvan ik er wel enkele wil noemen. Het leek me bijvoorbeeld wel interessant om een stukje over een bidprentjesverzamelaar te schrijven. En hem te vragen wanneer hij verwachtte dat zijn eigen prentje bij de collectie kon worden gevoegd en of hij dan pas de collectie als compleet beschouwde. Ook boeiend: het verhaal van een terminale begrafenisondernemer. Kijken hoe hij reageert als je tegen hem zegt: "Je kunt toch maar beter klant van je eigen zaak zijn als je kroegbaas bent." Ook aardig is het om een aantal grappige of in ieder geval bijzondere grafinschriften te citeren. Zoals die van

beroemde dichters. *Hier ligt Poot. Hij is dood.* Of het kerkhofrijmpje dat Fons Jansen verzong voor Vondel: *Het hemelse gerecht - Heeft mij ten langen leste - Als rijmelaar betrapt - Nu lig ik bij De Slegte.* Ook heb ik gedacht aan de mogelijkheid om te onderzoeken hoeveel en welke van de door mij de afgelopen 10 jaar geïnterviewde personen inmiddels zijn overleden. En waaraan. Wat ook kan is een vergelijkend warenonderzoek van de Requiem-missen van Fauré, Mozart, Verdi en Duruflé. Met een uitgebreide discografie.

Maar er was helaas veel te weinig tijd om een van bovenstaande zaken op een degelijke, leesbare wijze te columniseren.

Vandaar dat ik me maar beperk tot een aantal clichés. Dat betekent dus het vermelden van het feit dat ik altijd met veel plezier voor *Impuls* heb gewerkt en de samenwerking met Mark zeer op prijs heb gesteld. Dat ik van harte hoop dat de dak- en thuislozen in het verspreidingsgebied van *Impuls*, maar ook daarbuiten, gewoon de aandacht, hulp en het respect gaan krijgen die/dat ze verdienen. Ik doe de hartelijke groeten aan allemaal, natuurlijk aan mijn collega-schrijvers en aan die paar overgebleven trouwe lezers en aan Tonnie van den Herik. Het ga jullie allemaal zo lang mogelijk zo goed mogelijk. Amen.